

LAUSUNTO

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 218/2020)

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittaen sivistysvaliokunnalle seuraavaa:

SLL pitää hallituksen esitystä perusopetuslain ja Helsingin eurooppalaisesta koulusta annetun lain väliaikaisesta muutoksesta ja sen jatkamisesta perusteltuna. Näin pidetään keinovalikoima laajana koronaviruksen leviämisen estämiseksi ja haittojen hillitsemiseksi koulutussektorilla. Niin ikään SLL pitää perusteltuna sitä, että haavoittuvimmassa asemassa olevat oppilaat on edelleen rajattu esityksen soveltamisalan ulkopuolelle. SLL pitää tarkoituksenmukaisena, että arviointi oppimisympäristön turvallisuudesta ja päätös poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirtymisestä tehdään tartuntatautiviranomaisten päätöksen perusteella.

Oppilaan oikeudet ja tukipalvelut

SLL on tyytyväinen siihen, että esityksessä on selkeästi kuvattu myös etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa oppilaiden oikeudet mm. opetukseen, maksuttomaan ateriaan ja oppimisen tukeen. SLL katsoo, että oikeutta oppimisen tukeen ei tule kuitenkaan määritellä toteutettavaksi "sellaisilla toteuttamistavoilla kuin se olosuhteisiin nähden on mahdollista toteuttaa". SLL on huolissaan, että tällaiset reunaehdot jättävät koulutuksen järjestäjille tilaa alisuoriutua oppimisen tuen tarjoamisessa. Olosuhteet huomioitaneen tuen toteuttamistavoissa joka tapauksessa, joten tärkeintä on, että säädös oppilaan oikeudesta tukeen on selkeä, eikä jätä tulkinnanvaraa. SLL pitää tärkeänä esityksen huomiota, että etäyhteyksiä hyödyntävä opetus voi lisätä oppimisen tuen tarvetta myös niillä oppilailla, jotka eivät aikaisemmin ole tukea tarvinneet. Maksuttoman aterian osalta SLL pitää tarpeellisena korostaa aterian ravitsevuutta: vaikkei tuotetuotteiden tarjoaminen olisikaan mahdollista, on tärkeää, että ateria on monipuolinen ja oppilas saa vatsansa täyteen.

Yleisesti SLL pitää tärkeänä, että myös poikkeusoloissa turvataan oppimisen ja hyvinvoinnin vahvistamisen edellytykset siten, että perusopetus toteuttaa tehtävänsä ja antaa valmiudet siirtyä toiselle asteelle.

SLL pitää erittäin hyvänä, että opetuksen järjestäjän tulisi tehdä poikkeuksellisiin opetusjärjestelyihin siirryttäessä yleiset linjaukset siitä, miten sekä minkälaisin toteuttamistavoin etäyhteyksiä hyödyntävää opetusta ja pykälän 3 momentissa mainittuja tukea, palveluja ja etuuksia järjestetään. SLL pitää tärkeänä, että näiden linjausten laadinnassa myös oppilaiden osallisuuden toteutumisesta huolehditaan. Lisäksi SLL on yhtä mieltä esityksen kanssa, että oppilashuollon palveluiden tosiasiallinen saavutettavuus ja toteutuminen etäyhteyksiä hyödyntävässä opetuksessa tulisi arvioida.

Karvi käynnisti keväällä 2020 poikkeuksellisten opetusjärjestelyjen vaikutuksen arvioinnin. Karvin arvioinnin mukaan keskeisimmät poikkeuksellisista opetusjärjestelyistä aiheutuneet haasteet ovat liittyneet etäopetusaikana huoltajilta saadun tuen vaihtelevuuteen, etäopiskelussa tarvittaviin tietoteknisiin välineisiin sekä itseohjautuvuuteen oppimisessa. Tulosten mukaan vaikutukset yhdenvertaisten oppimisen edellytysten toteutumiseen ovat olleet samansuuntaisia kaikilla koulutusasteilla. Lähiopetuksen puuttumisella arvioidaan olleen suurimmat vaikutukset yhdenvertaisuuden toteutumiseen erityisesti tukea tarvitsevien ja kielivähemmistöihin kuuluvien oppilaiden keskuudessa, joten näiden opiskelijoiden tilanteeseen tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

Lukiokoulutuksesta

Lukiokoulutuksen osalta ei ole todettu vastaavaa tarvetta lakimuutoksille, sillä jo nykyisten säädösten on tulkittu mahdollistavan paikallisen harkinnan etäopetukseen siirtymisessä. SLL haluaa kuitenkin kiinnittää sivistysvaliokunnan huomion lain tulkintaan. Myös lukiolain mukaan opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta.

Opiskelijoilta voidaan lukiolain mukaan edellyttää myös itsenäistä opiskelua, mikäli se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. SLL on huolissaan, toteutuuko tämä harkinta täysimääräisesti

itsenäistä opiskelua edellytettäessä. Kaikilla koulutusasteilla oppilailla ja opiskelijoilla on säilyttävä tosiasialliset mahdollisuudet oppimiseen ja tukeen. Näin ollen vastaavat yleiset linjaukset etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen sekä erilaisten tukimuotojen toteuttamisesta olisivat tarpeelliset myös lukiokoulutukseen.

Lisäksi etäopetuksen hyödyntämistä ja tuen toteuttamista tulisi tarkastella myös laajemmin pidemmällä aikavälillä koulutuspoliittisen selonteon yhteydessä.

Helsingissä 19.11.2020

Adina Nivukoski

Heikki Luoto

Adina Nivukoski
Puheenjohtaja

Heikki Luoto
Pääsihteeri

Lisätietoja:

sosiaalipoliittinen asiantuntija Iiris Hynönen, 050 377 7729, iiris.hynonen@lukio.fi